

Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen tehdään vanhempainilloista velvoittavampia

VD/7642/00.02.00.03/2024

KK/NS/NK/VT/MT

Nuorisovaltuusto jätti seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Vanhempainiltoihin osallistuminen on vapaaehtoista. Niissä käydään läpi asioita, jotka saattavat tuntua joillekin vanhemmille kovin tutuilta, joten kiusaus jättää osallistumatta voi olla suuri.

Tämän vuoksi osallistumisaste vaihtelee suuresti. Vanhempainilloissa käsitellään kuitenkin hyvin tärkeitä ja ajankohtaisia asioita, kuten koulun toimintatapoja, lapsen oppimista tukevia käytäntöjä ja koko kouluyhteisön hyvinvointia tukevia toimintatapoja.

Vanhempainiltoihin osallistumatta jättäminen voi johtaa siihen, että tärkeää tietoa jää huoltajilta saamatta, mikä puolestaan voi vaikuttaa lapsen koulunkäyntiin ja oppimiseen negatiivisesti. Esimerkiksi koulun muuttuvat käytännöt, opetussuunnitelman painopisteet tai lasten sosiaaliseen kehitykseen liittyvät kysymykset saattavat jäädä vanhemmilta huomaamatta. Näin ollen vanhempainiltoihin osallistumisen merkitystä on syytä korostaa enemmän.

Vanhempainillat tarjoavat myös tärkeän foorumin huoltajien osallistamiselle kouluyhteisön toimintaan. Jos vanhempainiltoihin ei osallistuta, menetetään mahdollisuus vaikuttaa lapsen koulun arkeen ja yhteisiin asioihin. Vanhempainilloissa huoltajat voivat esittää mielipiteitään ja keskustella kouluarjen haasteista, joita he näkevät lastensa koulupolulla. Tämä voisi esimerkiksi tarkoittaa koulun sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä yhdessä koulun henkilökunnan kanssa. Ilman huoltajien osallistumista tämä yhteinen keskustelu ja kehittäminen jää usein käyttämättä, mikä voi johtaa siihen, että vanhempien ja koulun välinen yhteistyö ei ole niin vahvaa kuin se voisi olla. On myös tärkeää huomioida, että vieraskielisten perheiden osallistuminen voi jäädä vähäiseksi kielellisten haasteiden takia. Tämän takia olisi hyvä luoda rakenteita, jotka helpottaisivat heidän osallistumistaan, jotta kaikkien olisi mahdollista osallistua.

Vanhempainillat voisivat myös toimia foorumina, jossa sovitaan koulun ja kotien yhteisistä pelisäännöistä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lasten ja nuorten puhelimen käytön rajoitukset tai muita sosiaalisen median ja digitaalisen maailman haasteisiin liittyviä sääntöjä. Jos vanhemmat eivät osallistu näihin tilaisuuksiin, keskustelut yhteisistä käytännöistä ja rajoista jäävät puutteellisiksi, mikä voi johtaa siihen, että kotona ja koulussa on ristiriitaisia odotuksia. Tämä puolestaan voi hankaloittaa lasten arkea, kun säännöt eivät ole yhtenäiset. Vanhempainilloissa voitaisiin yhdessä miettiä, miten esimerkiksi kotitehtävien määrä, teknologian käyttö tai koulunkäyntiin liittyvä vastuullisuus jaetaan tasapuolisesti kodin ja koulun kesken.

Joissakin Vantaan kouluissa kuten Martinlaakson koulussa velvoittavampi malli on jo käytössä. Vanhempainillasta tiedottaessa Wilma-viestissä ilmaistaan vain entistä selkeämmin, että koulu odottaa osallistujaa jokaisesta perheestä vanhempainiltaan. Tämä yksinkertainen toimi olisi laajennettavissa muihinkin kouluihin. Velvoittavampi malli ei kuitenkaan tarkoita pakkoa, vaan se voi olla tapa muistuttaa vanhempia siitä, kuinka merkittävää heidän läsnäolonsa näissä tilaisuuksissa on. Kun osallistuminen tehdään helpoksi ja sen merkitys tuodaan selvästi esille, kynnys osallistua saattaa madaltua.

Keskeistä tässä asiassa on se, että huoltajat ovat viime kädessä vastuussa lastensa kasvattamisesta, joten heidän tulisi olla aktiivisesti mukana myös koulun toiminnassa ja yhteistyössä opettajien kanssa. Vanhempainillat ovat erinomainen tilaisuus tälle yhteistyölle, ja osallistumisen avulla voidaan varmistaa, että vanhemmat ovat tietoisia lapsen koulunkäyntiin vaikuttavista asioista ja voivat tukea lasta mahdollisimman hyvin kotona. Velvoittavampi malli ei pyri rankaisemaan vanhempia, vaan kannustamaan heitä osallistumaan ja vahvistamaan vanhempien ja koulun välistä kumppanuutta. Kun kaikki osapuolet – huoltajat, opettajat ja oppilaat/opiskelijat – tekevät yhteistyötä, lapsen koulunkäynti ja hyvinvointi voivat kehittyä parhaalla mahdollisella tavalla.

Esitämme, että Vantaan kaupunki:

- Velvoittaa vanhempia jatkossa osallistumaan vanhempainiltoihin painavammin.
- Tiedottaa huoltajia vanhempainiltojen merkityksestä paremmin.
- Mahdollistaa huoltajille keskustelukanavan, jonka avulla he voivat sopia yhteisistä pelisäännöistä.”

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Perusopetuslain (628/1998) 3 § velvoittaa opetuksen järjestäjää yhteistyöhön kotien kanssa. Perusopetuslain 14 §:n mukaan Opetushallitus päättää opetussuunnitelman perusteista, joihin sisältyy myös kodin ja koulun yhteistyön keskeiset periaatteet. Perusopetuslain 15 §:n mukaan opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä opetusta varten opetussuunnitelma. Opetuksen järjestäjän tulee määrätä myös kodin ja koulun yhteistyön järjestämistavasta. Lisäksi perusopetuslain 47 a § velvoittaa opetuksen järjestäjän määrääjain selvittämään oppilaiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä koulun ja opetuksen järjestäjän toiminnasta. Perusopetuslaissa ei erikseen säädetä vanhempainilloista tai niiden järjestämisestä.

Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelmalla on näin ollen kolme tasoa. Opetushallitus on päättänyt opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä vahvistamalla valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014:96). Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa on määritelty paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet, joissa on kirjaukset myös kodin ja koulun yhteistyön osalta. Valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta on laadittu opetussuunnitelmat Vantaan suomenkieliselle perusopetukselle sekä ruotsinkieliselle perusopetukselle. Lisäksi jokaisella Vantaan perusopetuksen koululla on oma opetussuunnitelma, joka täydentää Vantaan koulujen yhteisiä opetussuunnitelmia.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.2.2. ja Vantaan ruotsinkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5 on määritelty kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

Opetussuunnitelmien lisäksi Vantaalla on laadittu erillinen toimintaohje kodin ja koulun yhteistyöhön, Kodin ja oppimisen yhteistyömalli, jota noudatetaan kaikissa kouluissa (<https://www.vantaa.fi/fi/kodin-ja-oppimisen-yhteistyö>). Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt kyseisen mallin 7.11.2022 § 8.

Lain ja opetussuunnitelmien lisäksi kodin ja koulun yhteistyön pohjana on kaupungin ja kasvatuksen ja oppimisen toimialan linjaukset. Yhteistyön pohjana on myös kasvatuksen ja oppimisen toimialan osallisuussuunnitelman pitkän tähtäimen tavoite kasvatuskumppanuudesta.

Edellä mainitussa Kodin ja oppimisen yhteistyömallissa on vanhempainiltojen osalta määritelty, että perusopetuksessa huoltajille järjestetään säännöllisesti vanhempainiltoja joko lähi- tai etätapaamisina. Tilaisuuksissa huomioidaan vanhempien ja oppijoiden osallisuus, dialogisuus sekä monikielisyys. Perusopetuksessa järjestetään alueellinen vanhempainilta vuosittain joko lähi- tai etätapaamisena. Toiveita illan aiheeksi kysytään huoltajilta. Tilaisuuksissa huomioidaan vanhempien ja oppijoiden osallisuus, dialogisuus sekä monikielisyys. Vastuujärjestäjä alueellisessa vanhempainillassa on aluepäälliköt.

Viestinnän ja tiedottamisen osalta Kodin ja oppimisen yhteistyömallissa on määritelty, että ajankohtaisista koulutukseen liittyvistä asioista ja osallistumismahdollisuuksista viestitään selko- ja monikielisesti. Palveluverkon muutoksista järjestetään asukastilaisuus/kysely. Huoltajat vaikuttavat Vanvaryn kautta: Kasvatuksen ja oppimisen johdon ja Vanvaryn tapaamiset järjestetään kaksi kertaa vuodessa, Vanvaryn edustus kutsutaan työryhmiin tarpeen ja/tai aiheen mukaan, lausuntojen antaminen. Huoltajat voivat vaikuttaa myös palautekanavan ja luottamuselinten kautta sekä tehdä aloitteita.

Koulut vastaavat itse huoltajaviestinnästä koulujen vanhempainiltojen ja muiden kodin ja koulun yhteistyötapaamisten osalta. Kukin koulu päättää viestintätavasta, mutta hyviä malleja ja esimerkkejä erilaisista koulun toiminnoista jaetaan muun muassa rehtoreiden aluekokouksissa.

Edellä selostetun mukaisesti kaupungissa pyritään tiiviiseen ja vuorovaikutukselliseen yhteistyöhön koulun ja kodin välillä koko koulupolun ajan. Yhteistyön tavoitteena on edistää lapsen kasvua, hyvinvointia ja oppimista, tukea yhteisöllisyyttä sekä ehkäistä kiusaamista. Tavoitteena on myös kannustaa vanhempia ja kaupungin työntekijöitä vuorovaikutukseen.

Kaupunki pyrkii viestimään ja tiedottamaan huoltajia yhteistyön tärkeydestä. Kaupunki myös mahdollistaa useanlaisia tapoja yhteistyöhön, joista vanhempainillat ovat yksi tapa. Kuten edellä on kuvattu, vanhempainiltojen lisäksi kodin ja koulun välisessä yhteistyössä käytetään useita muitakin tapoja ja keinoja vuorovaikutuksellisen yhteistyön luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Koulut tarjoavat huoltajille mahdollisuuksia osallistua luontevilla tavoilla oman lapsen asioiden käsittelyyn ja koulutyötä koskeviin asioihin sekä yhteiseen suunnitteluun.

Kuten nuorisovaltuuston valtuustoaloitteessakin on todettu, osallistuminen vanhempainiltoihin on vapaaehtoista. Huoltajia ei voida velvoittaa osallistumaan vanhempainiltoihin. Viestinnässä ja tiedottamisessa pyritään kuitenkin edellä mainitun lisäksi tuomaan esiin myös vanhempainiltojen merkitys kodin ja oppimisen yhteistyössä, ja sitä kautta rohkaisemaan huoltajia osallistumaan vanhempainiltoihin.

Kaupunginhallitus 27.1.2025 § 11

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Nuorisovaltuuston aloite tehdään vanhempainilloista velvoittavampia

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vs. hallintopäällikkö Noora Santala, puh. +358 40 065 9936, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

perusopetuksen aluepäällikkö Niina Korko, puh. +358 40 480 6596, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)